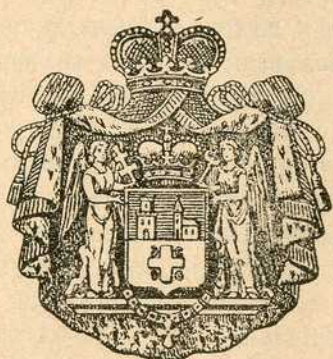

СРПСКИ СИОН

Год. X.

Број 38.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 17. септембра 1900.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Услед овлаштења односно молбе Његовог Високопреосвештенства господина *Никанора* епископа Темишварског, изволео је високопреосвештени господин *Лукијан* епископ Будимски за пароха у Чоки изабранога и потврђенога Владимира Вулишића, сврш. богослова из Темишвара, дана 8. (21.) септембра 1900 г. за ђакона, а дана 9. (22.) септембра и. г. за презвитера, и монаха манастира Бездина о. Платона Марковића истога дана за ђакона, а дана 10. (23.) септембра и. г. за презвитера у Будиму рукоположити.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Има извјесних тренутака, кад не можемо ништа боље учинити, већ подићи своје главе и погледати на небо.

Од дра Крауса, превео с немачког Милан Поповић.

Особито и важно преимућство човјечије састоји у том, што он не иде по земљи с обо-

реном главом, као животиња, већ има усправљен положај и с усправљеном главом поносито иде као господар над животињама. Тај усправни положај, тај прави ход, не пољешава само његова облика и не даје му само при свој њежности његова узраста изврсне јачине и чврстоће, већ му даје још и многе друге користи. Колико ми послова не би могли обављати, ако би своје тјело, као и други створови морали к земљи сагнути и својим се рукама у ходу служити! Како нас напротив чини вјештим усправљен положај, наше к небу усправљено тјело за најтеже, најуметније послове и радове. Како далеко боље можемо око себе погледати! Како нам је лакше спазити све, што се пред нама и поред нас збива! Колико даље можемо својим усправљеним лицем прегледати цијелу природу, цио створ Божији! Али што је још више, тиме, што имамо усправљен стас, кадри смо изнад себе погледати, и посматрати лијено небо, које је Бог над нашом главом разачео. Да, изгледа, као да је човјека сами састав његове природе позвао: Дигни своју главу, и погледај, изнад себе на небо. И изгледало је, да људи заиста тај узвик своје природе од искони разумију.

Чак у древним временима небо је привлачило човјечију позорност, чак у најстаријим временима људи су се радо занимали с проматрањем неба. И ма да је то проматрање неба проузроковало многе празновјерне претставе, многа лажна мишљења, међу људима, ипак оно их је често пута одушевљавало на најљепша и најузвишенија мишљења, водило их нарочито тамо невидљивом Творцу и управитељу свих великих свјетова, и постицало их на најдубља обожавања и шговања према њему и испуњавало их веселим блаженим слушањима и надама.

С одушевљењем вели Давид: И небо је рјечју Господњом саздано, и сва војска Његова духом уста Његових. Господе! твоја се доброта пружа тако далеко, колико је небо. — Наш Бог је на небу. — И небеса проповедају славу Божију; и над висинама се небеским име Његово слави. Па како? Зар не би требало да се и данас одушевио сличним осећајима и мишљењима, кад год подигнемо своје главе и к небу погледамо.

У наше доба то би требало да се чешће догађа, јер се звјездознaнство трудом ученика у многим проширује, и тако је астрономија у у прошлом стољећу у том нарочито напредовала. О, кад би овдје било мјесто, да вам саопштим знатна посматрања, која је човјечије размишљање од времена Давидова на небу опазило: ми би се зачудили и завидили, занијели чуђењем величанства, моћи и мудрости великог Бога, наша би се прса проширила помишљу на неизмјерни простор, који видимо изнад себе раширен. А да све како треба схватимо, да се уз то не заведемо на неразумјевања, к томе припадају претходне знаности, кеје се могу само код неколицине претпоставити. С тога опширна астрономија није предмет свеочштег преставања. Међу тим и ако немамо учене знаности о небу ипак нам поглед к њему може од користи бити, јер он је чак нашим најранијим праоцима од користи био, и ако нијесу имали те знаности о небу. Размишљавајмо и данас даље о том.

И вѣдѣтъ знаменїа къ солнцѣ и лѣнцѣ и звѣздахъ, и на земли тѣга языкомъ ѿ нечелнїа, шма морскаго и возмѣненїа. . . . Бдите оубо на всако время молѣшесѧ, да сподобитесѧ оубѣжати всѣхъ сихъ хотѣщихъ быти, и стати предъ синоумъ чловѣческимъ (Еван. Лук. 21, 25 — 36).

Исус навјешћује у прочитаном Јеванђелију жалосну страшну перијоду за јудејску државу — перијоду, кад људе хвата страх — кад ће свиснути од страха и чекања оног, што иде на земљу. Али он је држао, да им за овај тренутак не може бољег савјета дати од овог: Кад се почне ово збивати, гледајте и подигните главе своје, јер се приближује избављење ваше. Али баш тај савјет може и мора и нама често пута добро доћи, ако се у сличном положају налазимо. Да, има нарочито извјесних тренутака, кад не можемо ништа боље учинити, већ подићи своје главе и погледати к небу.

Такви су тренутци нарочито ови.

I. Ако племенито незадовољство осјећамо због велике ограничености, с којом на земљи живимо.

II. Ако нас бојажљиве бриге због наше будуће судбе узнемирују, или нам зла срећа пријети да ће нас сасвим поразити.

III. Ако нас загонетке узнемирују, које нам смрт даје да их разрјешимо.

I. Има хиљаде прилика, кад човјек осјећа и жали се на то, што су му тако уско границе обиљежене, те није кадар много што шта учинити, а што би рад био учинити. Додуше то осјећање наше слабости и ограничености не проистиче увијек из чистих и племенитих извора. Често пута жао нам је што не можемо све своје луде жеље испунити — што не можемо све недопуштене намјере постићи, и што не можемо своје чулне жеље тако, како нам је воља, задовољити. У томе нас случају поглед на небо не може утјешити. Он би нас шта више морао посрамити, кад би озбиљно о том размишљали, да наш живот на земљи треба да буде спремање за небо, али да допуштато свом срцу да тежи за оним, што је земаљско и промјењљиво, да се шта више ниским насладама и тежњама чинимо недостојним нашег високог одређења. Али има и тренутака, кад је чак и добар човјек незадовољан због своје ограничености, и кад се то незадовољство заиста племенитим назвати може. То је случај нарочито тада, кад из чисте ревности за истином тежимо, па ипак свугдје нађемо, да је наше знање само један дио знања.

О, оног, који размишља, који тежи за знањем, често га пута жалост обузима, што тако много не зна, што својим истраживањем не

може прозрјети у оно, што би из чистих намјера желио знати. У његовој се души често пута против његове воље бојажљиве сумње подижу чак у такве истине, које је он иначе сматрао као извјесне. Он се свугдје бојажљиво обазире, гдје би могао наћи довољна објашњења и гдје би могао очевидно рјешити сумњу: али узалуд. Он слуша, гдје се најпросвјекенији људи о тим тачкама једни с другим препиру, једни другим противуслове. — Он узалуд тражи на цјелој земљи врело, из којег би могао потпуну свјетлост црпити. Шта ће он чинити у таквом тренутку? Треба ли сасвим посумњати у истину? Зар се нигда не смије уздати у свјетлост — право просвјекчење. О нека он подигне своју главу горе, и нек погледа к небу. Он ће на небу видјети још многе свјетове. И заиста је, тада ће он рећи, заиста је за ме још и други свијет одређен. И у том ћу свијету заиста наћи оно, што овдје нијесам нашао; тамо ће ми оно бити јасно, што је овдје тамно остало. Јер Онај, који је с толиком мудрошћу велико небеско тијело створио, тај заиста није узалуд у душу моју смјестио нагон за истином. Не, као год што Он својим видљивим сунцем земљу обасјава, тако ће Он једном својим небеским свјетилом и мој разум расвјетлити; он ће ме уздићи из лутања по сумњи до храма истине. Заиста, такав поглед к небу умириће га због садашње ограничености његова разума.

Али што се тако и бољи човјек с тога ражалашћава, што имаде такво мало снаге, да све, што је добро чини и извршује, а што би рад био чинити и извршити. Свакојаке се околности често пута противе његовим најпоштенијим напорима и зли људи често пута осујете његова општекорисна подухећа, често пута разруше његове најчовјекољубивије планове. Он упкиће све своје снаге да своје добре намјере испослује; али узалуд, ипак му не испане за руком. Он дозива друге људе у помоћ; само што му нико неће да помогне. Али како? Зар он стога треба духом клонути? Не, нек подигне своју главу и погледа к небу. Томе, који је саадао то неизмјерно небо, — тако нек помисли у себи — Томе би било лако, и моје слабе снаге подупрјети, и на једанпут све препрјеке отклонити. Ако он то не учини, ипак он мора своје мудре намјере имати. Ипак ја видим, да сунце, које сада

тако јасно сија, не просипа на једном своје зраке по земљи. Оно мало по мало — тако је Он уредио — рашкерује таму. Он мало по мало пушта да дан сване. И тако Он хоће без сумње да мало по мало успије оно добро, што га жели његово слабо биће да изведе. Ја нећу дакле без храбрости бити: можда ћу још доживити, да добро дјело побједи. И ако то овдје не доживим, — тамо су у кући мога Оца многи станови; тамо ћу моћи без сваке сумње с мало ограничености радити на ширењу добра; тамо ћу заиста моћи без икаквог противљења многе дужности испунити и истину и врлину потпомоћи. Тамо ме неће с незахвалношћу наградити. Тамо ћу знати боље цјенити чисто мишљење, племениту ревност за истину и врлину. Зар га не би могло такво размишљање утјешити? Зар га не би могло умирити због његове садашње ограничености. Зацјело, благ. Хришћ., за нас је у свима случајевима сасвим корисно, ако у таквим тренуцима подигнемо своје главе и к небу погледамо, кад осјећамо, племенито незадовољство због велике ограничености, у којој овдје на земљи живимо.

(Свршиће се.)

Проповед

И изићи ће многи лажни пророци и презариће многе (Матеј 24. 11.)

Благочестиви Хришћани! Још пре него што ће страдати и мучен бити за спасење рода људскога, обећао је Господ наш Исус Христос Својим апостолима, да ће им послати Св. Духа Утешитеља, који ће их научити свакој истини. Његово свето обећање испунило се. Сивавши се Дух Свети у педесети дан по Васкрсењу на апостоле, у виду огњених језика, даде им моћ и знање говорити свим језицима. Народ се зачудио кад чу о томе; „Јер сваки од њих слушаше, где они говоре његовим језиком“ (Дела ап. 2. 6.).

Одрешите се апостолима језици, да громко проповедају народима о једном истинитом Богу, да им однесу веру, љубав и мир, и да га поздраве правдом Христовом. И пођоше они да као труба одјекне глас њихов о царству Божјем, одоше да проносе буктињу светлости Јеванђеоске онима у тами, што се ваљаху по глибу зала и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

неваљаштва човечјег, одоше да опашу свет врлинама истинитим и да га нахране науком најслађом. Без страха за живот пролазише земље и градове, проповедајући реч Божју, не бојећи се ни саме смрти, сећајући се Спаситељевих речи: „Не бојте их се, јер нема ништа сакривено, што се неће открити, и ништа тајно, што се неће дознати“ (Мат. 10. 26.).

Али знао је божански и свезнајући Учитељ каква судбина чека ученике Његове у свету. Знао је Он са каквим ће се опасностима и невољама борити они у свету, јер је добро познавао „род фарисејски“ и лажне учитеље њихове. Зато је често и говорио ученицима Својим: „Изићи ће многи лажни пророци и превариће многе“. (Мат. 24. 11.), и „тада ће вас предати на муке и побиће вас и сви ће народи омрзнути на вас имена мојег ради. (Мат. 24. 9.).“

И место благослова примише апостоли од света клетву, место одушевљеног поздрава камење, место слатке радости што му ови Божји гласници носе правду и мир, дадоше им крст и сикиру. И све зато, браћо драга, што и онда беше покварених и злих људи, који притиснути грехом презираху љубав, који остављаху по речима св. Јеванђеља оно „што је најпретежније у закону: правду и милост и веру“ (Мат. 23. 23.).

Свет беше задојен и задахнут заблудами лажних учитеља, а овима неправда беше сласт највећа, лаж — жеља најмилија, безакоње радост најслађа, а мржња и освета срцу најближа.

О да црне незахвалности! о да гадна безакоња!

Тако то беше у оно време, побожни моји Хришћани, а како је данас? Пророчанство Христово, да ће изићи лажни пророци и варати свет, испунило се. Али да ли је и један Србин могао икад помислити да ће се баш међу рођеном нашом браћом наћи лажних пророка, који ће одвратити синове, браћу и сестре своје од вере праотаца својих? Дә, браћо, видим да знате ко су лажни и зли духови ти, е су то — аој јаде — рођени синови народа нашег, што пљувуше на образ свој срлеки и

и презреше мајку своју, цркву православу. Зато и говорим опет дапас о њима, што сам чуо, да неки од вас Недељом место у цркву своју — одлазе и траже збора њихова, да вам објасне „тајне путеве Божје“. Зато се и молим данас топло Богу, Створитељу нашем, да ова реч моја нађе одјека у души вашој, јер сам и то чуо, да неким од вас и ноћу долазе такви лажни пророци, да вас одврате од вере ваше.

О браћо! а зашто се варати дајете? Не видите ли шта је смер небрацке руке тих људи? Не знате ли, да желе раставити сина од оца и кћер од мајке своје? Не увиђате ли, да вас желе видети у друштву њихову само зато, како би лакше потпирили жар неслоге и раздора и посејали биље од омразе у домовима вашим? Зар нисте чули овде са светог места овог реч Јеванђеоску: „Не верујте сваком духу, није сваки од Бога“. Зар не видите да презиру највеће светиње наше и прадедова наших: олтар и крст, то свето знамење на коме је решена судбина живота човечјег, крст свети, на коме је издахнуо Он, Бог и Спаситељ наш, заса ради и наших ради спасенија“.

И зар не знате, да који је човек свети крст изневерио и оставио, да ће се и Богу свом једном изневерити и Њега оставити? Хвале се својом праведношћу вама, и ви им верујете! А не запитасте себе, да ли може бити праведан онај, који хули на цркву Христову и који не љуби ближњег свог? А ко су им ближњи? Ближњи смо им и ми, браћа њихова. Кад, дакле, човек презире свог ближњег, а зна да смо сви Богом створени, тада он, браћо, вређа самог Бога, који га је створио. Такав човек, дакле, не може бити праведан. А ви валда видите, како се они клоне збора и друштва нашег, како нас избегавају особито оне, за које знају, да им је чврста и силна вера њихова, а заборавили су да је Христос рекао: „По томе ће сви познати да сте моји ученици, ако узимате љубав међу собом“ (Јован 13. 35.); и опет на другом месту: „Ово је заповест моја, да узимате љубав међу собом“. Видите ли сада, како је лажна праведност

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

њихова? Хтели би вам бити учитељи а љубави немају. Срце им је ледено и празно, поглед им је мрачан, осмех им је лажан, неискрен. А може ли тако бити код правих учитеља вере Христове и да ли је тако? Нису, побожна браћо моја, ученици Христови крили поглед свој у земљу црну, нису уздисали и плакали проповедајући реч Божју, нити су тајно ровили, него су смело, отворено, јасно па ипак смирено причали свету узвишену и спасоносну реч Христову. И пије тако српски апостол и просветитељ Свети Сава крио очи своје и извртао истине у св. писму, као што изврћу ови лажни учитељи међу вама, нити нас је учио, да презремо оно хумке на гробовима отаца, мајке, браће и сестара наших, него да их целујемо и заливамо топлим сузама признања.

Не тако, браћо моја, не чините тако ви! Отворите срца ваша речима псалмопевца Давида, који с радошћу пева Богу кад се сети храма Божјег: „Како су мили станови Твоји, Господе над силама!“ Гине душа моја желећи у дворове Господње, срце моје и тело моје отима се Богу живоме“ (пс. 84. 12.); и кад весело опет пева: „Благо онима који живе у дому Твом! они Те хвале без престанка.“ (пс. 84. 5.). Какви су то дворови Господњи, какав је то дом? Ти дворови и тај дом то су, Хришћани моји, православне цркве наше. У њих долазите и у њима тражите утехе невољама вашим, у њима ће се срце ледено откравити, у њима се суза може осушити. Овде ево, пред престолом Свевишњег и у дому Његову што га је Он саздао, само овде где пребива вечно истина и љубав правда и мир. Нек вам је срце весело и радосно кад дође у дом Божји јер све ово око вас је „Божје“. И што да јецате тамо у скупиштинама људским, где је варка и лукавство и где се изврће слово Божје. Но све Бог знаде и око Његово све види. Зна Он помисли Њихове: „Он је створио сва срца њихова, Он зна и сва дела њихова“. (псал. 33. 15). Не дајте се сплести у вигове лукавста и не окивајте душе ваше заблудама људи, не дајте да царује лаж поред истине, да не паднете у искушење. И опет вам спо-

мињем реч Христову: „изићи ће лажни пророци и превариће многе“.

Напајајте душе и срца ваша смиреним и побожним осећајима у кроткој и тихој молитви, да би добили помоћи Божје и благослова Његова. Имајте љубави међу собом, јер који љубави имачу: „Господ ће им помоћи и избавиће их од безбожника и сачуваће их, јер се у Њега уздају“ (пс. 37. 40.) Оснажите се крепком вером и надом у милост Божју, да можете свагда рећи: „душа се наша узда у Господа, Он је помоћ наша и штит наш.“ (псал. 33. 20) Чувајте се од неваљалих и злих дела, која вас могу осрамотити пред светом, окаљати вам образ и име ваше, а највише души нахудити. Помажите један другом у невољи тешкој, јер помажући један другом и Бог ће вам помоћи, да лакше сносите сиротињу худу. Сетите се наших старих! Кроз толики низ година борили се и са сиротињом вељом и са бесним некрстом, па нити због сиротиње хулише на цркву своју, нити их је некрст могла отргнути са груди мајке своје, миле цркве своје. Водише часно борбу љуту, али изнесе из ње и светао образ српски.

Још једном, чувај се народе мој лажних пророка да те не преваре! Помози нам Боже, Спаситељу наш, ради славе имена Својега, и избави нас и очисти од греха наших ради имена Својега (пс. 79. 9.). Амин.

јереј Јован Ж. Бута.

Црква Светога Василија Острошког и њено освећење у Никшићу.

(Свршетак).

Црква се дијели у три лађе по четири стуба у два реда. Стубови у обиму имају 1 м. и 30 цент., а високи су 5 мет. и 20 цент. Како црква, тако и сви сводови и первази увијех, који им одговарају, ограђени су од огромних комада бијелог гранита вјештачки израђени. Кубе се подиже на сводовима који се ослањају на четири стуба до иконостаса који затвара олтар у главној лађи. Поврх главније врата налази се пјевница, са салици до ње има осам метара. Ширина је пјевнице пет метара а дужина осам метара и

и педесет цент. Ка пјевници се иде истијема степеницама, које у звонику воде. Олтар има четрдесет и два кубична метара простора. На средини стоји велика света трпеза — престол, од финог камена израђена, чије су стране подједнаке у простору по један метар и седамдесет центим. С десне и с лијеве стране олтара налазе се придјели — двије собе дјакониси, које ће служити за спрему црквенијех књига одежда и другије утварих. Са сјеверне стране у дјаконису налази се и једна трапеза, која би могла служити за свету литургију, да се раније сврши. Под овим придјелима — собама, ископани су подруми но сводовима дубоки три метра и непримјетно су затворени. Ове собе имају двадесет и један кубични метар простора, а високе су по седам и по метара.

Иконостас према величини цркве мален је, али то је право ремек-дјело које доиста краси овај велељепни храм. Он је сав од мрамора бијелога из Грчке, кога је приложио љубимац Црне Горе *Андрија Синерос* из Атине, који је прошле године умро, и коштује до шестдесет хиљада франака са преносом до Котора.

Према царским дверима уздижу се два стуба од зеленог мрамора, а међу светитељима у горњем ћемеру раздвају их бијели стубови према величини иконостаса. По средини иконостас је висок осам метара а широк осам метара и педесет цент. Царске двери имају висине три метра и и 35 центим., а ширине један мет и 30 цент. Четири престолне иконе високе су по 1 мет и 85 цент. а широке 90 цент. Над њима долазе 12 икона помањих у једном реду. Ове су иконе високе 80 цент. а широке 34 цент. Над овијема иконама долази Тајна Вечера, на више ње Распјатије на крсту. У иконостасу је с десне стране престолна икона Свети Василије Острошки Чудотворац поред Исуса Христа, а с лијеве Свети Петар Цетињски Чудотворац поред престолне иконе матере Божије. На десној страни овога мермернога иконостаса на стубу од *јужне двери* стоји урезато: *Приложио овај иконостас Андрија Синерос Јелин са острва Хиоса, који се направи од јелинског мрамора мјесеца Јулија 1899. године.* Пет степеница које су урезате при иконостасу до салици црквене, исто су од бијелог мермера из Атине, са којима се у олтар улази, те су их понамјестили два парочита изасланика Атинска и чине саставни дио иконостаса.

Царске двери у иконостасу радио наш до-

маћи умјетник *Василије Ђиноски* Подгоричанин, које је извршена радња дрворезне умјетности.

Споменути морамо академски рад Руске умјетности у Петрограду гдје су умјетнички израђене четири велике престолне школе; а по врху престолних икона Рођење Христово у средини, а с десне стране Света Троица а с лијеве Вазнесење Христово. Од онијех дванајест помањих икона у једном су реду ове иконе: с десне стране Свети Василије велики, Свети Јован Златоуст, Свети Григорије Богослов, Свети Николај, Свети Георгије, и Свети Димитрије; а с лијеве стране Свети Јован Пророк, Свети Пророк Давид, Свети Пророк Данил, Свети Илија, Свети Јеремија и Свети Језикиљ. На царскијем дверима стоји икона Благовјести, на јужним Свети Арханђел Михаил, а на сјеверним Свети Арханђел Стефан.

Осим овога украса унутрашњег што смо споменули, морамо к томе додати, и богати дар краљице Талијанске *Јелене*, те је послала четири полијелеје од бронце и кристала које је донио и намјестио парочита изасланик краљичини г. *Артур Флорес* дворски архитект, те висе из високих сводова и колосалне кубе, која се над њима подиже као да у ваздуху лебди. У побочним лађама висе два мања сребрна полијелеја што је Његово Височанство књаз Наследник Данило из Русије за исту цркву набавио. Пред престолним иконама висе четири сребрна кандила у Сарајеву ковата, што је приложио Високопреосвећени Митрополит Хаџи Сава Косановић из Улциња, а пред крстом Распјатија Христова пето канђело сребрно прилог г. Мића Кречића из Сарајева. У крилима црквеним са двије стране висе изнад врата од дјакониса — придјела по двије велике иконе, дивна радња руског црквеног сликарства: Успенија и Рождества Пресвете Богородице, Светога оца Николаја и Светога великомученика Георгија. И пред овим иконама висе четири сребрна канђела богати прилог Митрополита Саве Косановића.

О зидовима са јужне и сјеверне стране висе у групама имена погинулих јунака Црногорских и Херцеговачких у последњем великом рату за ослобођење, у позлаћеним оквирима, које се имају на црквеним стубовима унутра урезати, а између њих стављене су сребрне иконице пред којијема су понамјештана по четири мала сребрна свијетњака на јужној сјеверној страни.

Све то скупа са богатим и златотканим нак-

дом и украсом олтара, поред мермерног иконостаза, испуњава ову цркву са изванредном лепотом и сјајем, које све иде у сагласности са величанственом архитектуром.

Споменути морамо и богати дар Његове Свјетлости књаза Петра Карађорђевића, те је приложио пет великих звона, која су коштала 25.000 франака, и постављена на звонику ове монументалне цркве, те се у истима са механизмом зато учињеним музикално звони.

У очи Госпођина Дне зазвониле пет великих звона са звоника Василијеве цркве у Никшићу, каква се још нијесу чула са српских цркава и манастира, те се у хиљадама стао народ сакупљати на позив цркве, да се у истој смјестило 2500 богомољаца и на 5 сати одпочела се вечерња всеноћним бдјенијем, коју је обавио Архимандрит Михаил Церовић, Архимандрит Петроније Острошки, и Архимандрит Дожић Морачки, са осталим свештеницима.

Сјутра дан 15. августа отпочето је свечано освећење цркве тачно у 8 сати, те су чиновцима два Митрополита, три Архимандрита, два Протопрезвитера, дворски протођакон и 10 свештеника. Кад се освећење довршило, одчета је Архијерејска служба уз присуство Њихових Височанстава Књаза и Књагиње и Њихових узвишених чланова Владајућег Дома.

Посље причасна Митрополит *Митрофан* изговорио је врло језгровиту и значајну бјеседу о подизању ове колосалне цркве и њенога Ктитора.

Литургија се свршила у 11 сатих пре подне уз пуцњаву топова са старога града „*Опогшта*“ и народ је клицао живио!! живио!! Господар живио!!

У сриједу, 16. августа, била је свечана литургија за упокој душа погинулих јунака Црногорских и Херцеговачких, за вјеру и своју отачину. Служио је Архијерејску службу са парастосом Митрополит Митрофан, са Хаџи Савом Косановићем, са три Архимандрита, дворским протођаконом, и су 10 свештеника. Служби су били присутни Њихова Височанства Књаз и Књагиња и сви чланови Владајућег Дома, те се при преливању кољива на „вјечнај паматк“ падало на кољена, те тако се са увијем довршила ова црквена свечаност у овој великој задужбини витешкога нашега Господара.

Дворски Протођакон
Филип Радичевић.

Саборски изборни ред од 1870/1 са црквенога гледишта.

(Наставак)

Но да је тај тобожњи пристајак епископа и у сабору и у сепаратном вотуму од 1870. имао и позитивну и одлучну форму, противници нашега становишта не би имали разлога позивати се на њ, јер би и таквом пристајку оскудевала *надлежности*. Епископи, без митрополита и изван Синода, нису били надлежни за такав пристајак. Он је био изван њихове компетенције, која у таквим стварима припада искључиво Синоду. Према томе пристајак епископа 1870. нема нити *авторитативног значаја*, нити *правне вредности*, а по томе — *ни доказне снаге*, те је позивање на тај пристајак *исколушно неосновано, ништаво*.

Но да и последњу сумњу отклонимо, разгледаћемо и онај приговор, по којем саборско устројство 1874/5, донесено „узајамним споразумом између сабора и архијерејског Синода“,¹ садржи у §. 2. да се заступници бирају по изборном реду од 1871, односно, да је Синод, пристајући на саборско устројство од 1874/5, пристао и на изборни ред од 1871.

Но то, све скупа, не стоји; јер не стоји да је саборским устројством од 1875. рециповао изборни ред од 1871.

Него ствар стоји овако:

У једној конференцији више њих саборских посланика 1874, г држаној у Новом Саду код Стевана Брановачког, претресан је био од дра Теодора Мандића поднесени предлог за устројство српског народног црквеног сабора. После учињених по неким члановима конференције примедба на тај предлог и пошто је конференција усвојила те примедбе, одлучено је било да др. Стеван Павловић преудеси тај предлог према примљеним примедбама. Но пошто је др. Павловић предложио, да се тај посао повери дру Ники Максимовићу, као најмлађем члану конфе-

¹ На основу записника Синадалне седнице, држане у Ср. Карловцима 20. септембра 1874, могло би се доказати и то, да данашње саборско устројство није баш у целисти донесено „у споразуму између сабора и архијерејског Синода“.

рениције, исти се тога посла и примио. По горе споменутом предлогу и према коференцијално примљеним примедбама из радио је др. Максимовић предлог за устројство народног црквеног сабора и поднео га је сабору, овај пак издао га своме одбору 15-рице изасланом по сабору за састав саборског устројства.

У предлогу дра Максимовића чл. II гласио је: „Српски нар. црквени сабор има 75 посланика и то 25 од свештеничког, а 50 од световног реда. *Ови се бирају по изборном реду саборском од 5 августа 1870 одобреном највишим отписом од 29 маја 1871*“.

Саборски одбор 15-рице узео је у претрес овај предлог и по учињеним изменама неким поднесен је исти сабору на претрес 4. (16) октобра 1874. Потписани су на предлогу Стеван Брановачки као председник и Др. Ника Максимовић као известилац одбора 15-рице.

У томе одборском предлогу II члан је гласио овако: „Српски народни црквени сабор има 75 посланика, и то 25 од свештеничког, а 50 од световног реда, *који се бирају по изборном реду саборском*“.

Ова пак измена у II чланку предлога дра Максимовића учињена је не можда ради краће стилизације, јер да се под саборским изборним редом ео ipso разумвао изборни ред од 1870/1, него је она учињена с начелног разлога.

Др. Максимовић је, наиме, хтео да се у ново модификованом саборском устројству *реципира* дотадањи изборни ред од 1870/1, те је стога у II чланку свога предлога и ставио речи „од 5 августа 1870 одобреним највишим отписом од 29 маја 1871“.

Хтео је, дакле, да се та рецепција узакони. Одбор 15-рице, напротив, није хтео да реципира *тај изборни ред*. Он је, по дру Максимовићу предложену *рецепцију* одбио.

У II чланку свога предлога, речима: „који се бирају по изборном реду саборском“, одбор 15-рице је изрекао само у *принципу*, да је саборски изборни ред саставни део саборског устројства, а није хтео да веже себи руке са изборним редом од 1870/1., који се према томе не може ни сматрати саставним делом данаш-

њега устројства, те зато за његову измену и није нуждан закључак $\frac{2}{3}$ сабора.

По одборској стилизацији и одлуци гледе II чланка његова предлога, донео је и сабор § 2 свога устројства, које данас постоји, а који § гласи: „Грчко-источни српски народно-црквени сабор састоји се из 75 посланика, од којих се 25 од свештеничког а 50 од световног реда *по саборском изборном реду бирају*“.

Овако та ствар стоји. И по томе, речи § 2 саборског устројства: „по саборском изборном реду бирају“ *не односе се на изборни ред од 1870/1, него на будући који се донесе*.

Дакле тврдња, да § 2 саборског устројства садржи т), „да се заступници бирају по изборном реду од 1871“, сасвим је произволна, почињена у непознавању историје и постанка тога § 2., и у неразумевању његове одредбе.

Логично томе свему, као доказаним излази, да Синод од 1874 није пристао на данашњи изборни ред, односно на његов начин избора свештеничких посланика. Шта више доказаним се сматрати мора, да је и сам сабор од 1874. био *прошћиван изборном реду од 1870/1*. јер би га иначе реципирао.

Тиме је и последњи приговор нашем становишту о неканоничности данашњега изборнога реда с формално-правне стране обескрепљен.

А сад прелазимо на оцену изборнога реда самога по себи, на оцену његова начина избора свештеничких посланика и његове противности догматично-каноничком учењу наше цркве.

Константин Пантелић.

Српски сликар.

Пречасни господине уреднице!

У 35. броју листа „Српски Сион“ на страни 570. при завршетку набрајања сликара, од Л. Богдановића, напоменули сте у белешци и Константина Пантелића, и назвасте га једним од најбољих сликара наших, што сте заиста и право имали. Но из те notiце видим, да Вам је о њему и његовој радњи врло мало познато. Па, да не би — не има-

WWW.U
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

јући нико да му живот опише — као један од најбољих сликара млађем нараштају непознат остао, ево ћу ја, колико за сигурно о њему знам, овде саопштити.

Константин Пантелић, рођен је у Руми 1800. године. Не знам које је године у Бечу учио сликарску академију, те је одмах, како је из академије изашао, позват био од митрополита Стратимировића у Кулпин, и добио да измолује цркву Кулпинску. Не знам, да ли је његов тај рукотвор до данас остао, или га је несретна 1848 г., разорила, само толико из тога доба знадем, по његовом приповедању, да је био врло радо виђен од реченог митрополита. Тада је тамо у Кулпину био нарох благоупокојени отац Његове Светости преузвишеног господина Патријарха нашега Георгија, који се је баш за време сликања те цркве родио, Пантелић је увек радо приповедао, да је био лични пријатељ Његове Светости, данашњег св. патријарха. И кад су овога са крштења донели, да га је он на своје руке примио и даривао. Наравно кад је он то мени приповедао, била је Његова Светост тада прота Сомборски.

Пантелић је, по његову причању, за свога живота, осим многих слика и икона, насликао 18 иконостаса у црквама, али ја нисам све запамтио, на их не знам набројати, но сигурно се сећам, да је спомињао: Сакуле и Батош у Банату, те Адашевце и Бачинце, а ја сам сам видео иконостасе врло лепо његовом руком израђене у Дечу, Михаљевци и Д. Товарнику, који му је (у Д. Товарнику) био и последње сликарско дело.

Од његових радова остале су две лепе слике, вештачки израђене, код мене, које су се врло допале и благоупокојеном патријарху Герману, приликом његове каноничке визитације; а налази се и једна вештачка слика код Пантелићеве унучке у Руми, удове гђе Матићеве.

Пантелић је умро у Д. Товарнику, где се у последње време свога живота из Панчева преселио и наставио, године 1882.*

Огар. Светозар Марковић
пар.х Огарски

* Веома захваљујемо г. Марковићу на овим подацима.
Ур.

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школеског и просветног живота.

У Митрополији Нарловачкој.

(Високопреосвештени епископи Мирон и Лукијан.) Високопреосвештена господа епископи *Мирон Николић* и *Лукијан Богдановић* стигли су у Карловце.

(Саборски Одбор) отпочео је у промли петак држати своје седнице под председништвом Његове Светости, преузвишеног господина патријарха *Георгија Бранковића*. Присутни су чланови: високопреосвештени господин епископ Пакрачки *Мирон Николић*, те г. г. архимандрит *Иларион Руварац*, протопрезвитер *Ђорђе Влаховић*, др. *Ника Максимовић*, *Михаило п.л. Рогулић* и *Јосиф Јагић*.

(Епархијски Школски Одбор Бачки) одржао је 1. (14.) септ. о. г., под председништвом Њ. В. г. епископа *Митрофана Шевића*, своју редовну седницу, у којој је записнички изражена туга за упокојеним чланом др. Илијом Огњановићем, а удовици покојниковој писмено саучешће достављено. — Услед отписа министарског тражиће се извештај од магистрата у Баји, је ли срп. прав. вероисповедну школу тамошњу из садашњих просторија изместио. — Затражен је обавештај од месног школског одбора, односно цркв. општине у Ст. Бечеју, у погледу одобрене државне припомоћи за квинквенале тамошњим срп. вер. учитељима. — Наређено је свима месн. школама да набаве словенску штицу одобрену од Шк. Савета, и да само од Срп. Манастирске Штампарије издају „Мали Катавасију“ набављају. — Достављен је од Школ. Савета, одобрени план и прорачун за градњу нове школ. зграде у Десп.-Ст.-Ивану, и на Ченеју у Н. Саду. — Доставиће се декрети учитељима Ђури Акшамовићу у Ади, Милану Каћанском у Сентомашу, Славки Алимпићевој у Десп.-Ст.-Ивану. — Подиће се тражени списи Школ. Савету односећи се на отварање школа у бившој Шајкашкој. — Упућени су срески учит. зборови услед наредбе Шк. Савета, да саставе један једнообразан пословник. — Упућена је цркв. општина у Госпођинци, да учитељу М. П. постави заменика за предавање мађ. језика, а учитељи М. П. и К. Ч. да из свију предмета прописани успех постигну и К. Ч. да научи мађарски, пошто прети опасност опомене школа тамошњих. Свима учитељима и учитељицама у епархији објављено је, да ће се неуспех у школи и неодржање прописаног школског реда, у колико произлази из нехатости дотичних учитеља и учитељица најстро-

жије дисциплинарно казнити. Ковзисторија Бачка је умољена, да свештенство у Горњем и Доњем Ковиљу, као и Госпођинцима упутити, да уредно држе часове за науку вере у тамошњим комуналним школама. — Издано је упутство свима м. шк. одборима у погледу реда за пријављивање шк. деце полит. поглаварствима. — Протумачено је магистрату у Баји, да основно писмо закладе Јована Русића цркв. општина у Баји може изменити. — Известиће се м. шк. одбор у Мољу, да је ствар зидања салашке школе, ради одобрења трошкова код министарства. — За привреј. учитељицу у Кисачу постављена је Марија Шимићева, а од министарства и Шк. Савета умолиће се припомоћ досадашњем учитељу. — За прив. уч. у Вођани постављен је Петар М. Кочиш. Решење на оставку учитељице З. С. у Пивницама, замену и попуњење тога места, доћеће се по извиђају зам. шк. референта. — Упућени су многи шк. одбори и цркв. општине, да раније овдашње наредбе изврше. — Примедбе цркв. оп. у Ст. Бечеју на упутство ради преноса школ. иметка на цркв. општине издате су ковзистор. фискалу на мњење. — Упућена је цркв. оп. у Ст. Бечеју по ново, да забавиште из садашњих просторија измести. — Враћен је позив м. шк. одбора у Пирошу због канаре зидару. — Упућена је цркв. оп. у Ст. Паланци, да отвори школу као што је наређено, а председник је опоменут због поднесеног извештаја. — Цркв. општини у Кули позвана је да се изјасни о избору управитеља школског, учињеног 1898. год. — Упућен је управ. одбор у Пирошу, да исплати рачун за књиге. — Поднесени стечај управ. одбора у ДСт.Ивану није одобрен и издан је свима месн. шк. одборима формулар за расписивање стечаја. — Протумачено је упр. одб. у Ст. Сивцу, да општ. није дужна по Шк. Уредби свињац начинити у дворишту учитељском. — Одобрени су стечајеви на учитељска места у Фелдварцу, Сомбору и Лалићу. — Искана је допуна списа о избору учитеља у Бегечу. — Упућена је црквена општина у Кулину, да нове скамије набави. — Уништен је закључак цркв. општине у Ст. Паланци, којим је смањила плату на упражњеном месту учитељице, и допуњења је постављена за заменицу Софија Савићева. — Спровешће се позив цркв. општине због укидања награде учитељу складног појања. — Потврђен је избор Петра Субића за учитеља у Дериња, и Стевана Лесковца учитеља Ст. Паланци. — Потврђени су шк. фасције за срп. прав. вер. школу у Каћу. — Уступљена је молба Мирослава Грујића учит. у Товаришеву ради умировљења кр. школ. надзорништву. — Одобрено је

расположење м. шк. одбору у Турји, због издавања земље учитељске Јов. В. Медурџа и подизања наушала за огрев и чишћење. — Одобрено је м. шк. одбору у Ади, да једну од компетенткиња постави привремено за учитељицу на салашкој школи. — Упућен је м. шк. одбор у Парабућа, да поднесе специјални наст. план. — Упућени су сви месни школски одбори, да поднесу извештај о броју деце, која су за школу обавезна. — Примљени су искази од некојих м. шк. одбора за прошлу школску годину. — Одобрен је распоред разреда у Силбашу, и упућена цркв. општ. да четврту школу отвори. — Упућена је дисциплин. комисија ствар К. Ч. учитеља у Госпођинци. — Дозвољено је К. Ј. у Паланци да може споредне дужности обављати. — Издато је упутство, који ће се називи новог новца у рачуну употребљавати. — Умолиће се Шк. Савету ради припомоћи из фонда св. Саве, да може у Сантову срп. прав. вер. школа отворити. — Учињени су кораци код жуп. управ. одбора, ради оправке шк. здања у Парагама. — За учитеља у Вођани, постављен је Петар М. Кочиш. — Молба Д. С. П. учитељу у Ст. Сивцу, уступљена је упр. одб. на мњење. — Искани су нека објасњења цркв. оп. у Кули, у погледу школског реда. — Уступљени су списи, односећи се на огреварину Ст. Бечејских учитеља, админ. одбору. — Спровешће се позив Ј. Ђ. Ђ. учитеља у Сегедину Шк. Савету. — Жалба Ј. Ђ. Ђ. учитеља у Сегедину уступиће се председ. сред. уч. збора и Ј. М. учитељу у Сентомашу на изјасњење. — Пријава М. П. учитеља у Госпођинци издата је месн. школ. одбор на изјасњење. — Поднесак Т. С. учитеља у Петровом Селу издат је на поступање дисциплин. комисији. — Саслушан је извештај чланова Ј. Г. и Ђ. М. о раду мировинске комисије, приликом прегледања Г. Г. учитеља у Н. Саду. — Молбе учитељица, које моле да се привремено поставе, водиће се у евиденцији. Осим тога решено је још више предмета од мање важности.

(Патронат Српске Велике Гимназије у Новом Саду) држао је у суботу 9. (22.) септембра о. г. своју седницу под председништвом врховног патропа високопросвећеног г. епископа бачког *Митрофана Шевића*. Од најглавнијих ствари напомињемо, да је узет на повољно знање извештај изаслате комисије, која је нову зграду велике српске гимназије у Новом Саду колаудирала и пронашла, да је све по плану онако урађено и изведено, као што треба. — Узет је на знање извештај, да је зграда гимназијска и у погледу редарствено здравственом про-

нађена у реду од дотичних званичних органа и да је предана на употребу гимназијској управи по пропису. — Нека наређења кр. уг. министарства богочасти и наставе у погледу наставног плана узета су на знање и равнање, а на неке журне наредбе министарске поднеће се захтеваши извештаји у одређеном року. — Расправљење су и коначно решене неке дисциплинарне ствари неких професора подручне гимназије. — Откупљена је ванредно лепа и ретка нумизматичка збирка Павла Шула. Откупна цена исплатиће се у оброцима за пет година дана. Та збирка, коју је скупљач преко педесет година сабрао и великим повчаним жртвама набављао, служиће на дилу и украс нашој гимназији.

(† **Васа Јовановић-Чича.**) У прошлу недељу преминуо је у Новом Саду велики добротвор народне просвете, *Васа Јовановић-Чича*, брат чувеног српског војсковође и јунака Чиче-Јовановића. У својој последњој вољи завештао је нашој гимназији у Новом Саду 160 јутара своје земље у Тителу, која вреди до 100.000 круна. Овај велики родољубиви дар племенитог добротвора дошао је у добри час нашој Новосадској гимназији. Управа гимназије издала је посмртну објаву о смрти великог добротвора свога, са којим се на опелу опростио у име професорске колегије гимназијски професор г. *Јован Грчић*. Нека је вечита хвала и слава великом добротвору народном *Васи Јовановићу-Чичи!* Лака му црна земља и вечан спомен!

(Православно Српско Богословско Училиште у Ср. Карловци.) Ове године уписано је у нашој Богословији 102 слушаоца, од којих у I години има 39., и то по дијецезама из Архидијецезе 12, из Бачке 9, Темишварске 6, Вршачке 2, Будимске 1, Горњо-Карловачке 7 и Пакрачке 2.

Као што смо у своје време у званичном делу јавили, као заменик професора протосинђела госп. *Илариона Зеремског*, који је привремено постављен на управу манастира Хопова с тим, да својевремено буде и управитељем Монашке Школе, именован је јеромонах госп. *Валеријан Прибичевић*. Протосинђел госп. др. *Георгије Летић* одрекао се управе манастира Беочина и задржао је своје професорско место. Овај чин г. дра Летића поздрављен је, у свима пријатељски расположеним круговима према нашој Богословији, са радошћу и признањем, које у пуној мери заслужује овај поступак г. дра Летића.

Г. др. Летић се је после смрти архимандрита Телечког примио управе манастира Беочина при-

време, јер је тако потреба службе и жеља поглаварства црквенога захтевала. Но кад је дошло време, наиме при почетку школске године, да се г. др. Летић одлучи и својом вољом и одлуком реши, да ли ће задржати управу и настојатељство манастира Беочина или професорску катедру, одлучио је он ту ствар у корист Богословије. Та одлука његова био је частан акт човека од љубави за професорски позив и човека од науке. И ако само хвале вредан, није могао ни овај акт истинске преданости своје позиву и служби остати поштеђен од цинизма и баналних малициозних измишљотина познатог калумнијаторског листа Новосадског. Г. др. Летић знаће то игнорovati. А његову самопрегорењу и љубави за науку и Богословију желимо свака успеха, као што га желимо и целој нашој Богословији.

(Избор пароха.) Дана 11. (24.) септембра о. г. обављен је избор пароха у *Срп. Падеју*. Од пет кандидата изабран је досадањи администратор парохије у Бочару јереј *Душан Имбровић* са 28 против 8 гласова.

(Нова зграда Српске Велике Гимназије новосадске) осветиће се, као што је већ јављено у други четвртак, 4 октобра п. р., на имендан Његова Величанства. После благодарења у саборној цркви биће освешћење зграде и школска светковина у свечаној дворници гимназијској. На тој ће светковини беседити гимназијски управитељ госп. Васа Пушибрк и певаће мешовити лик гимназиских ученика две песме: Мехилову ораторију у владарево здравље и Хорацијеву од „Integer vitae“ у Флеминговој композицији. — На концерту пак истога дана у вече у великој дворници Јелисавете суделоваће уз ученике још из особита обзира на значај светковине некадашњи ученици наше гимназије г. г. др. Милан Поповић из Старог Бечеја, професор Тихомир Остојић, др. Владан пл. Војновић из Старог Бечеја, др. Коста Алексић из Панчева и професор Јован Живојновић, Распород тога концерта састављен је овако: 1. Пролог, саставио и беседи проф. Јован Живојновић. 2 а) Три јунака, балада Д. Брзака, сложио Мокрањац: б) Ожидание од Данурова, нева др. Милан Поповић, гласовирску пратињу свира проф. Т. Остојић 3. „Моје песме,“ од Петефија, сложио Корнел Абрањича ст., нева гимназиски мушки лик 4. Le deluge (бр. 45) од Сен-Сена, за хармонијум, гласовир и виолину, свирају: проф. Тихомир Остојић, др. Владан Војновић, и др. Коста Алексић. 5. Ране, од Бранка Радичевића, сложио Хавласа, нева гимназиски мешовити лик. — После концерта биће играња.

(Књижевно одељење „Матице Српске“) држало је 2. (15.) септембра о. г. своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. На позив председников изабран је прота Јован Вучковић на пово за председника књижевног одељења. — Већином гласова изабрани су за чланове књижевног одбору: Јован Грчић, др. Ђорђе Дера, Милап А. Јовановић, Стеван Лекић, Тих. Остојић, Сава Петровић, др. Милап Савић, др. Јован Радовић, а са стране: Радивој Врховац, Милутип Јакшић, Паја Марковић Адамов, Ђорђе Магарашевић. — Узета је на знање одлука главне скупштине, по којој је по предлогу књижевног одељења за члана том одељењу изабран Сава Теодоровић. — Скупштином примљени „Позив на народ за претплату на Матичина књижевна издања“ штапаће се и послати сваком члану матичином, а и као прилог разаслаће се уз српске листове. — Узета је на знање у скупштини проглашена награда шаливој игри „По команди“, коју је написао Мита Калић. — Узета је на знање одлука скупштинска, по којој су примљене предложене за распис награде из фонда Јована Наке Вемиклушког. — Узета је на знање одлука скупштинска, по којој су прихваћене за распис предложене награде из задужбине Јована Остојића и жене му Терезије из Суботице. — Узет је на знање председников извештај, да су скупштином примљене кандидације за четири питомачка места из задужбине Нестора Димитријевића послате Његовој Светости Патријарху српском ради предузимања избора. — Узета је на знање одлука скупштинска, по којој су за питомце Костићеве изабрани они, које је књижевно одељење предложило. — Питомац Јагасовићеве стипендијске задужбине Јован Грковић остављен је у уживању своје стипендије, али му је попрећено, да ће исту изгубити, не покаже ли бољи успех у наукама. — Према одлуци скупштинској расписаће се поново стечај за стипендију из задужбине Ђене Брановачког и жене му Иде из Сенте за слушаоце горње реалке. — Позваће се српска православна црквена општина у Сенти, да тачно означи, колико ће износити стипендија за слушаоце горње реалке. — По предлогу члана Тих. Остојића ступаће се у свезу измењивања књига са друштвом Св. Јеронима, Св. Мохора, Матице Лиду. Члан Александар Сандић предложио је, да се дела не издају на оцену једним и истим члановима него више њима. По дугој расправи прешло се преко тога предлога на дневни ред по предлогу секретара друштвеног.

(Нова зграда Загребачке српске автономне

школе.) Последња скупштина српске православне црквене општине Загребачко једногласно је одобрила 50.000 круна на градњу нове зграде српске автономне школе и овластила је управни одбор, да градњу изведе. Градња ће се, према изјави председничкој, скоро отпочети, пошто управни одбор намерава да зграда још ове јесени дође под кров. Зграда ће се на два спрата подићи на земљишту, где је данашња српска автономна школа.

Разне белешке.

(Гђа Ермила Николићева.) Висока рођакиња Њег. Вел. краља Србије Александра *гђа Ермила Николићева*, по роду *Обреновић*, супруга покојног генерала Теше Тих. Николића, праћена г.г. Стеваном Ђурчићем и Милосавом Куртовићем, била је прошле седмице милом гошћом Његове Светости патријарха, преузвишеног господина *Георгија*. Дочекана у прошли угорак на жељезничкој станици по архимандриту Крушедолском Анатолију Јанковићу одвезла се висока гошћа на дворски коли у патријарашки двор, где се је поклонила Његовој Светости и од Њега са својим пратиоцима веома љубазно примљена била. После свечаног ручка, око 5 сахати после подне, одвезла се *гђа Ермила*, праћена споменутом господом и архимандритом Јанковићем, у манастир Крушедол, где је изволела и преноћити. Сутра дан поклонила се *гђа Ермила* и помолила Богу на гробу Књагине Љубице, своје стрине. После тога разгледали су гости све знаменитости у цркви и ризници манастирској. Око подне благоизволео је и св. патријарх *Георгије* стићи у манастир, у почаст високе гошће, а у пратњи протосињела г. дра *Георгија Летића*. У 8 сахати у вече, брзим возом, отпутовала је *гђа Николићева* са својим пратиоцима у Београд, испраћена на жељезничку станицу г. протосињелом дром *Летићем*, потпуно задовољна што је могла изнунити акт пијетета на гробу своје узвишене стрине, и што се је науживала среће да целива свету десницу Његовој Светости патријарху српском *Георгију Бранковићу*.

(Одликосани академци књижевници, песници и уметници). Њ. В. Краљ Александар благоизволео је одликовати орденом белог орла петим редом академике *Змаја Јована Јовановића* песника и *Пају Јовановића* сликара, орденом Светога Саве трећим редом: *Лазу Костића*, песника; орденом

таковскога крета IV-тим редом: Јанка М. Веселиновића, књижевника, Симу Матавуља, књижевника, Стевана Сремца, књижевника, Ђорђа Јовановића, вајара и Милована Ђ. Глишића, приповедача; орденом Светога Саве четвртим редом: Милоша Цветића, књижевника и глумца и Петра Убавкића вајара; орденом Светога Саве петим редом: Милорада Ј. Митровића, песника, Николу Ђорића, песника и Милана Антоновића, архитекту.

(Одликовани новинари). Његово Величанство Краљ, благоизволео је одликовати орденом Светога Саве петим редом г. г. Ристу Одавића, власника и главног уредника „Нове Искре“, Жику Ковачевића главнога сарадника „Београдских Новина“, Добру Арнаутовића, главнога сарадника „Дневнога Листа“ и Саву Шибалића, главнога сарадника „Народних Новина“.

Књижевна објава.

Јављам свима пријатељима српске књиге, нарочито српском православном свештенству и управама српских православних богословија, да нам је уважени српски књижевник, Високопреосвештени господин *Др. Никодим Милаш*, српско-православни епископ, повјерио да штампамо и издамо у другом поправљеном и знатно проширеном издању његово дјело:

ПРАВОСЛАВЊО ЦРКВЕЊО ПРАВО

Прво издање овога признатог дјела, посве је распродато, те ће се многи, нарочито српски свештеници и богослови обрадовати овом другом издању, тим више, што ће бити поправљено и знатно проширено.

Веома смо захвални Његовом Високопреосвештенству, уваженом господину писцу Дру. Милашу, што нам је пружио могућност да издамо ово одлично дјело.

Ово друго издање задржаће свој пређашњи формат; хартија ће бити много љепша; штампарска израда биће достојна садржине дјела, а број ће табак бити повећан.

Израдићемо тврде корице и повезати већи број примјерака у два разна повеза; дивот са кожним деђима златом израђеним и обични платнени повез са црним патисом. Цијена поменутог повеза биће врло умјерена.

Ко жели књигу добити чим изађе из штампе,

нека нам се јави и назначи како повезану жели имати.

У своје вријеме објавићемо кад ће дјело бити довршено (доштампано), а том приликом назначићемо и цијену.

У *Мостару*, мјесеца јулија 1900.

Издавачка књижарница и
штампарско-умјетнички завод
Пахера и Кисића.

На знање и равнање књижарима и школским одборима.

Пошто се како у српским, тако исто и у пучким школама има употребљавати само „Мала Катавасија“ што ју је издала 1897. потписата штампарија; то се упозорују како књижари, тако исто и школски одбори, да само исто издање набављају.

Примерак један исте Катавасије стаје 40 филира. Књижарима дајемо 25% рабата, а тако исто и школским одборима, који узму бар 50 прамерака.

Српска Манастирска Штампарија.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. 1329./I. 179. ex 1900.

148 1-3

СТЕЧАЈ

на парохију V. разреда у Плочици.

Рок пријаве прописаним путем до 1. (14.) децембра 1900.

Епарх. конзисторија Вршачка.

Бр. 36.

СТЕЧАЈ

146 1-3

за једно учитељско мјесто у мушком одјељењу српско-правосл. осн. школе у Мостару. Рок 5. октобра о. г

Укуина берива (плата, стап, огрјев) 1560 К. Путни трошак се не накнађује; предужам се даје, али тек кад учитељ приеније. Свједочанство о моралном и политичком владају уважују се само онда, ако их је издала или видирала *Кот. Област*. Остало може се дознати изравно, или из 29.—31. бр. „Српског Сиона“ од ове год.

Повод стјечају је отварање једне паралелке, па се може и причекати колико је неопходно нужно, да се учитељ спреми за полазак.

Управа срп. пр. цркв. ок. општине.

У Мостару, 10. септембра 1900.

С. Мандић

вд. повјереник

К. 137/118. ех 1900. С Т Е Ч А Ј 147 1—3

на упражњено парохијско место VI. разреда у Бати. Ваљано инструисане молбенице имају се потписаној конзисторији путем претпостављених власти до 18. (31.) октобра 1900. послати.

Из седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Будимпешти 6. (19.) септембра 1900.

Председништво

епарх. конзисторије будимске

О Г Л А С. 136 3—3

Потписана управа даваће на јавној дражби 18 Септембра (1 октобра) 1900 у 2 сахата по подне од овогодишње шумске сече око 24 јутра.

Од тога је на „шанчина“ 8 јутара растово дрво, згодно за техничку употребу, на „ердељу“ пак 16 јутара већином за гориво.

По потреби лицитираће се и на парцеле; до дана дражбе примају се и писмени оферти.

Жаобина је 20 круна по јутру.

Управа Ман. Беоцина.

С Т Е Ч А Ј. 138 3—3

На основу решења сл. Епарх. Шк. Одбора будимског од 24 авг. 1900 бр. $\frac{118,156}{114}$ овим се расписује стечај на упражњено учитељско мјесто на сл. вероисповедној основној школи у Бану.

Дужности учитеља су прописане школском уредбом од 1872 год. Осим тога дужан је у цркви појати и децу у црквеном појању обучавати и нуз пароха при сваким функцијама суделовати, и за ово уживаће следећу плату. 600 круна у готовом новцу, 3 ланца ораће земље на које порез учитељ а еквивалент општина плаћа, слободан стан по пропису, за пофторну школу 34 круне за перовођество 40 круна. По закону прописани петогодишњи доплатак 100 круна, при погребу ће позван буде 80 фил. од вјенчања 80 филира, од парастоса 80 филира, даље, из политичне касе у готовом новцу у име пофторне школе и накнада дрва 102 кр. 80 ф. и 4 фата тврдих дрва.

На ово мјесто могу само они компетовати који су и у мађарском језику оспособљени. Молбенице се имају са сведоџбама на доле поднисувано председништво слати.

Рок стечаја траје до 22-ог октобра 1900 год. по старом календару када ће се избор обавити.

Из сједнице Школског Одбора држане у Барања Бану 1900 августа 29-ог.

Милан Винковић
привр. перовођа.

Богде Бошњак
председник Шк. Одбора.

Ad К. 607./446. ех 1900.

135 3—3

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења у Башахиду упражњеног свештеничког места трећег плаћеног разреда расписује се овим стечај с пријавним роком код потписане епархијске власти течајем четири седнице од првог огласа овог стечаја рачунајући

Из седнице епарх. конзисторије држане у Темишвару 22. августа (4. септембра.) 1900 г.

Н и к а н о р

Епископ.

Број 805./К. зап. 461. ех 1900.

142 2—3

С Т Е Ч А Ј

Исписује се стечај на мјесто биљезника свих трију одсека епархијске управе у Пакрацу са платом од 1200 круна годишње и на мјесто конзисторијалног фискала исте управе, који је уједно и бранитељ брака, са платом од 600 круна годишње, а дужности су им прописане чл. XXVI. XXX. XXXIII. и XXXIV. привременога уређења Епархија од 29. маја 1871.

Молитељи имају поднијети путем епархијске конзисторије ове Епархијској скупштини у Пакрацу најдаље до 1. (14.) октобра 1900. молбенице своје, обложене и то:

За мјесто конзисторијалног биљезника са документом о свршеним богословским и евентуално другим факултетским наукама, а за мјесто конзисторијалног фискала са документом да су православни Срби и да имају право одвјетовања у Хрватској и Славонији.

Из сједнице Епархијске Конзисторије у Пакрацу, 22. августа (4. септембра) 1900.

М и р о н

Епископ.

С Т Е Ч А Ј 139 3—3

Оставком г. Зорке Секулићеве учитељице, расписује се стечај.

Плата је учитељице следећа:

У име редовне плате 720 круна.

У име пофторне школе 80 круна.

За огрев зимски имаће 2 хвата сламе.

Слободан стан састојећи се из две собе, предсобља, кухиње, спајза и подрума. —

Дужности су прописане Школ. уредбом.

Рок стечају траје 6 недеља од првог уврштења када ће се и избор обавити. —

Из седнице местног Школ. Одбора држане у Пивницама (бачка:) 24 августа (2 септембра) 1900.

Школски Одбор.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СТЕЧАЈ 145 1-3

Овим се расписује стечај на упражњено учитељско место у Ст. Паланци. (В. В. тегуе.)

Са истим местом скончана је овака плата :

- 1.) у готовини 700 круна.
- 2.) стан у нарави или релутум годишњи од 120 „
- 3.) у име огрева годишње 40 „
- 4.) за држање повторне школе кад буде нареду 80 „
- 5.) у натури $8 \frac{1140}{1600}$ јутара I. класе ораће земље.

6.) у натури 5643 \square° јутара I. класе пашњачке земље.

7.) у натури 400 \square такозваног „воденог јароша“.

На сву земљу сноси дотична учитељица све припадајуће терете.

Дужности су прописане Шк. Уредбом од 1872 гсд.

Изабрана учитељица држаће наставу у оним разредима, које је м. шк. одбор по потреби додељивао буде.

Рок је стечају 8. октобар о. г. по ст. кал.

У случају, да на то место буде изабрана овде већ служећа учитељица, онда ће се бирати учитељица нова на учитељско место са оваком платом :

- 1.) у готовини 700 круна.
- 2.) стан у нарави или годишњи релутум од 120 „
- 3.) у име огрева годишње 40 „
- 4.) За држање повторне школе кад буде на реду 80 „
- 5.) 5643 \square° I. класе пашњачке ораће земље,

на коју дотична учитељица све спадајуће терете сноси.

Изабрана учитељица држаће наставу у оним разредима, које јој м. шк. одбор додељивао буде према потреби.

Молбенице се шаљу потписаноме председништву.

Свака се молитељка има у својој молбеници изјаснити, да ли се прима за учитељицу и онда, ако би била изабрана на друго а не на прво место.

Из седнице м. шк. одбора, која је држана 8. (21.) септембра 1900. у Ст. Паланци.

Сава Попојић с. р.

Председник. шк. одбора.

Константин Јанковић с. р.
перовођа.

Број 766./К. зап. 390. ех 1900. 141 2-3

СТЕЧАЈ.

На два стипендијска мјеста из фонда блаженоупокојенога епископа Пакрачкога Никанора Грујића и то једно од 500 круна а друго 300 круна годишње.

Стипендију ту могу получити само православна сирочад свештеника епархије Пакрачке т. ј. дјеца без оца, а предност имају дјеца без оца и матере, иначе молитељи морају бити сиромашног стања, и бар доброга успјеха у наукама и врло доброга владања, а по наукама могу бити питомци ове стипендије богослови који имају предност, па препаранди и коначно гимназисте, а извимице слушалци свеучилишни, и то стипендију од 500 круна могу получити само богослови и слушалци свеучилишни, а гимназисте и препаранди стипендију од 300 круна.

Стипендија траје до свршетка наука, ако се питомац добро учи и влада.

Молитељи, који желе получити коју од стипендија ових имају поднијети своје прописано инструиране молбенице епархијској консисторији овој најдаље до 1. (14.) 1900.

Из сједнице Епархијске Консисторије.

У Пакрацу, 22. августа (4. септембра) 1900.

М и р о н
Епископ.

СТЕЧАЈ 144 2-3

Расписује се стечај на парохију I. разреда у Јураковцу, у протопрезвитериту костајничком.

Рок за пријављивање траје до 5. (18.) Октобра 1900.

Из сједнице Епархијске Консисторије, држане у Плашком, 10. Августа 1900.

Михаилъ

СТЕЧАЈ 139 2-2

По одобрењу више власти овим се расписује стечај на српско-вероисповедној IV. раз. школи у Бођани епарх. Бачке.

Берива су следећа :

$1\frac{1}{2}$ фртаљ сесије земље по прецени 150 круна, на које учит. порез плаћа. Од полит. опћ. 100 кр. год. и припомоћ од Његове Светости срп. Патријарха до минимума плате. —

Слободан стан са бантом и дрва за огрев колко потребује за учит. и школу.

Рок стечаја 24. септембра по старом календару, ког ће се и избор обавити.

У Бођани, 3. (15) септ. 1900 год.

Председништво Школског Одбора.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ТВОРНИЦА СРПСКО-ПРАВОСЛ. ЦРКВЕНИХ УТВАРИ

МИЛАНА ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ, Фрање Деака трг бр. 2.

Препоручује најчистије своју творницу слав. српским црквеним општинама и јавља да израђује строго по нашем црквено-православном типу све ствари које у ту струку спадају, а за солидну израду као и за умерене цене јамчим. Примера ради наводим овде поједине артикулове и цене им; као:

ОДЕЖДЕ светле од фор. 30, 35, 40, 50, до 100 фор. Одежде од правог свиленог дамаста и голдрајха од фор. 80, 100, 120 до 150 фор. и т. д. Одежде црне од 25—70 фор. — **ЦРКВЕНИХ БАЊАКА** од фор. 20, 25, 40, 50 до 60 фор. — **ЦРКВЕНИХ МАЛИХ ЛИТИЈА** од фор. 60, 80, 100 до 140 фор. — **ЦРКВЕНИХ ВЕЛИКИХ ЛИТИЈА** од фор. 140, 180, 220, 300, 400 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНО НЕБО** од фор. 90, до 200 фор. а са чистим златом извезено на најфајнијој кадифи од фор. 400—1000 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНЕ НАДИОНИЦЕ** од фор. 12, 15, 18, 28 до 30 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ РИПИДА** од фор. 10, 14, 17, 20 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ КАНДИЛА** од фор. 6, 8, 10, 12, 15 фор. — **ЦРКВЕНИХ ЗАВЕСА ЗА ДВЕРИ** од фор. 6, 8, 10, 15 до 20 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ ЗАСТИРАЧА ЗА ЧАСНЕ ТРПЕЗЕ** од 12, 16, 20, 30, 40, 50, 60 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ НАЛОЊА** од фор. 8, 12, 16, 20, 30, 40 фор. итд. — **СВЕТИХ ПРАВОСЛ. ИКОНА** (по строго правосл. типу) од фор. 6, 8 до 12 фор. све мањом бојом и руком израђене.

Даље част ми је препоручити преч. г. свештеницима шешира, камилавки, ћелешуша и појасева. — На захтевање п. и. муштерији шаљем бесплатно и франко нацрте, муестре и прорачуне. 90 6—28

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излуцало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона**, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленаарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленаарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом таласу. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За СТРАНЕ ЗЕМЉЕ: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. — 422.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА